

Марія Кальніцька
Наук. керівник – к. філол. н., доц. Богатько В. В.

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ВІДОКРЕМЛЕНІ ПРИКЛАДКИ ЯК РІЗНОВИД ОЗНАЧЕННЯ ТА РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ НИХ» У 8 КЛАСІ НУШ

Анотація. У статті розглянуто теоретичні та методичні аспекти вивчення відокремлених прикладок як різновиду означення в курсі української мови 8 класу. Проаналізовано синтаксичну природу прикладки, її функції та роль у реченні, з акцентом на правила вживання розділових знаків при відокремлених прикладках. Запропоновано методiku викладання теми з використанням інноваційних освітніх технологій, зокрема використання платформ LearningApps, Canva, Learning.ua. Установлено, що інтерактивні вправи підвищують зацікавленість і активність здобувачів та сприяють глибшому розумінню навчального матеріалу.

Ключові слова: інтерактивні технології, цифрові технології, прикладка, означення, відокремлення, синтаксис, пунктуація, українська мова, методика навчання.

Abstract. The article considers the theoretical and methodological aspects of studying isolated examples as a type of meaning in the Ukrainian language course for grade 8. The syntactic nature of the example, its functions and role in a sentence are analyzed, with an emphasis on the rules for using punctuation marks in isolated examples. A methodology for teaching the topic using innovative educational technologies is proposed, in particular, the use of the LearningApps, Canva, Learning.ua platforms. It has been established that interactive exercises increase students' interest and activity and contribute to a deeper understanding of the educational material.

Keywords: *interactive technologies, digital technologies, application, definition, separation, syntax, punctuation, Ukrainian language, teaching methodology.*

Сучасна система мовної освіти в Україні орієнтується на формування комунікативної компетентності учнів, що передбачає не лише знання граматичних норм, а й уміння використовувати мовні засоби відповідно до ситуації спілкування [8, с. 12]. Одним із важливих складників синтаксичної компетентності є засвоєння складних структур речення, зокрема конструкцій з відокремленими членами речення [5, с. 78]. У цьому контексті особливого значення набуває вивчення прикладки як різновиду означення [4, с. 134].

Відокремлені прикладки становлять складний для засвоєння матеріал, оскільки поєднують у собі граматичні, семантичні та пунктуаційні особливості [6, с. 102]. Учні часто припускаються помилок у визначенні прикладки, відмежуванні її від інших означень, а також у правильному вживанні розділових знаків [2, с. 156]. Тому актуальним є пошук ефективних методичних підходів до викладання цієї теми [8, с. 210].

Мета статті – обґрунтувати й розробити методику ефективного використання цифрових освітніх технологій у процесі вивчення теми «Відокремлені прикладки як різновид означення та розділові знаки при них» у 8 класі НУШ, спрямовану на підвищення пізнавальної активності здобувачів загальної середньої освіти, формування стійких граматичних умінь, розвиток критичного та аналітичного мислення, а також забезпечення інтерактивності, наочності й індивідуалізації навчання через застосування сучасних цифрових інструментів.

Для реалізації поставленої мети виокремлено такі завдання:

1. Проаналізувати функціональні можливості інтерактивних платформ у формуванні мовної компетентності здобувачів закладів загальної середньої освіти.

2. Довести результативність розроблених вправ у процесі опанування зазначеної теми.

Застосування інтерактивних онлайн-ресурсів сприяє різноманітності освітнього процесу, дозволяє враховувати індивідуальні особливості учнів і забезпечує диференційований підхід до навчання. Крім того, такі інструменти створюють сприятливі умови для залучення кожного здобувача освіти до активної роботи на уроці.

Використання цифрових платформ є доцільним, оскільки вони підвищують мотивацію здобувачів до навчання, забезпечують швидкий зворотний зв'язок, дають змогу оперативно перевіряти знання, а також роблять навчальний процес більш наочним, динамічним і сучасним.

Прикладку в сучасній українській мові науковці розглядають як різновид означення, що виражається іменником і дає іншу назву предмету, уточнюючи або пояснюючи його [5, с. 120]. На відміну від узгодженого означення, прикладка має самостійне номінативне значення, оскільки називає той самий предмет іншими словами [7, с. 98].

З огляду на важливість правильного засвоєння цього граматичного явища та необхідність добору ефективних методичних прийомів для його опрацювання в умовах НУШ, особливої актуальності набуває аналіз реального педагогічного досвіду.

Саме тому під час проходження педагогічної практики в КЗ «ВЛ № 9» було проведено урок у 8-В класі на тему *«Відокремлені прикладки як різновид означення. Розділові знаки при них»*.

Основні випадки відокремлення було подано у вигляді скрайбінгу на платформі *Canva*. *Canva* доцільно використовувати на уроках української мови, оскільки вона допомагає візуалізувати матеріал і полегшує його засвоєння. Платформа розвиває мовлення та креативність здобувачів і робить уроки більш інтерактивними (Рис. 1).

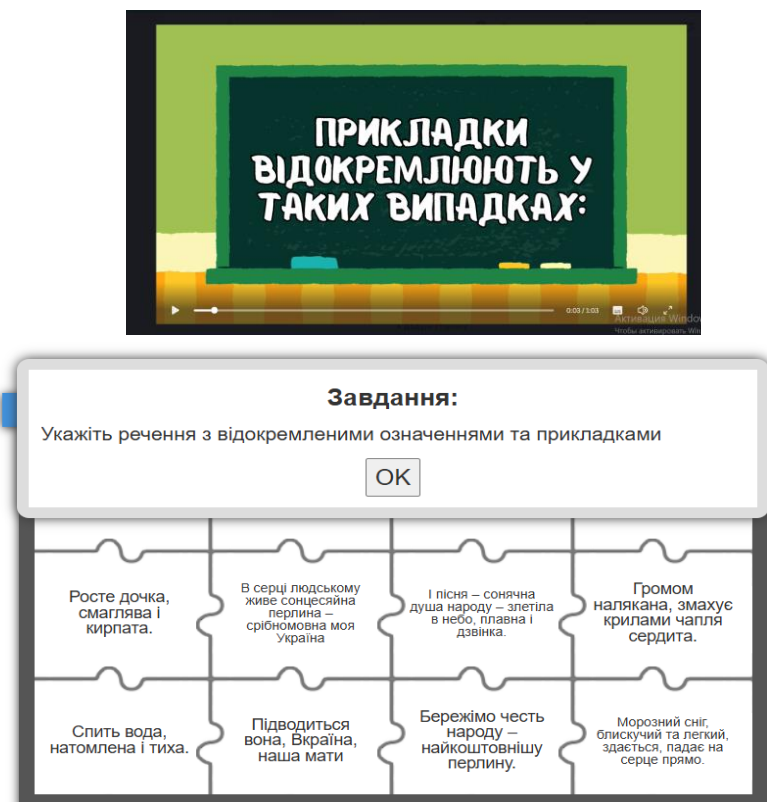

Рис.1 Скрайбінг «Розділові знаки при прикладках»

Скрайбінг у *Canva* корисний тим, що поєднує текст і зображення, сприяє кращому запам'ятовуванню та розвитку вміння узагальнювати інформацію (Рис. 2).

Рис. 2. «Використання скрайбінгу на уроці»

Особливу увагу було приділено формуванню практичних умінь. Здобувачі виконували вправи на визначення прикладок, пояснення розділових знаків, а також складали власні речення.

Корисною платформою є *LearningApps*, яка дозволяє створювати інтерактивні вправи різних типів. Під час вивчення теми «Відокремлені прикладки як різновид означення» було запропоновано вправу на визначення речень з відокремленими прикладками й означеннями (Рис. 3-4).

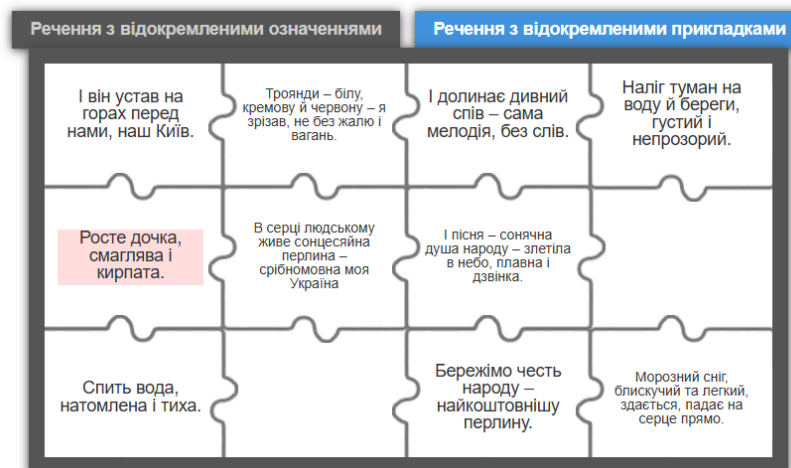

Рис. 3-4. Вправа на визначення речень з відокремленими прикладками й означеннями

Ця вправа є ефективною завдяки застосуванню цифрових технологій, адже інтерактивний формат (як-от у вигляді пазлів чи карток) збільшує зацікавленість здобувачів та спонукає їх до виконання завдання. Цифрові засоби дозволяють перевіряти відповіді, отримувати зворотний зв'язок та власноруч виправляти хиби, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу.

Окрім того, подібні технології забезпечують персоналізацію навчання: кожен працює у власному ритмі, має змогу повторити завдання або ускладнити його. Наочний та інтерактивний характер вправи сприяє кращому розумінню структури речення, розвиває логічне мислення та мовленнєву вправність.

Також на уроках української мови здобувачі освіти 8 класу виконували вправи «Знайди прикладку в реченні» та «Упізнаємо відокремлену прикладку в реченні». Таке виконання вправ на уроках української мови є доцільним, адже вони сприяють наочності та забезпечують миттєвий зворотний зв'язок. Інтерактивні елементи, такі як виділення чи вибір

відповіді, допомагають глибше опанувати тему і швидко виправити допущені помилки (Рис. 5).

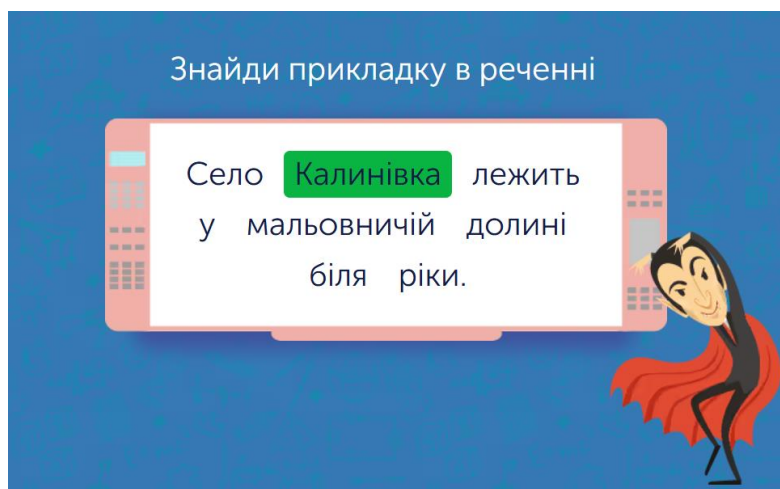

Рис. 5. Вправа «Знайди прикладку в реченні»

До того ж, ігровий формат та яскраве оформлення завдань роблять навчання цікавим, сприяють підвищенню мотивації школярів і залучають їх до активної участі в освітньому процесі (Рис. 6).

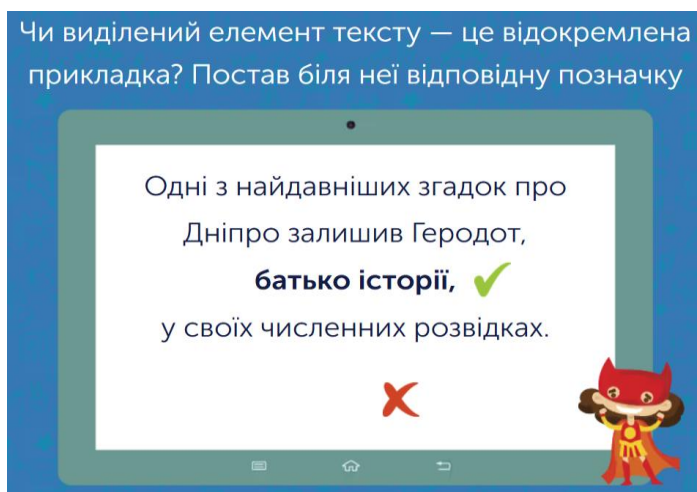

Рис. 6. Вправа «Впізнаємо відокремлену прикладку в реченні»

Отже, опрацювання відокремлених прикладок є важливим для формування синтаксичної та пунктуаційної обізнаності учнів 8 класу. Застосування інтерактивних платформ *LearningApps*, *Canva* та *Learning.ua* посилює дієвість навчання, надає наочність, стимулює пізнавальну активність і допомагає краще осягнути матеріал. Цифрові засоби дають змогу зробити

заняття більш захопливими, гарантують зворотний зв'язок та підтримують персоналізацію навчання. Практичне використання *скрайбінгу* та інтерактивних вправ засвідчило їхню успішність у розвитку мовних навичок.

На нашу думку, застосування сучасних освітніх технологій є виправданим та дієвим під час вивчення відокремлених прикладок.

Література

1. Авраменко О. М. Українська мова: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Грамота, 2022. 272 с.
2. Бабич Н. Д. Практична стилістика української мови. Львів: Світ, 2018. 320 с.
3. Глазова О. П. Українська мова: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Освіта, 2021. 256 с.
4. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Генеза, 2021. 240 с.
5. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова: синтаксис. Київ: Літера ЛТД, 2020. 368 с.
6. Кочан І. М. Синтаксис сучасної української літературної мови. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 312 с.
7. Мацько Л. І., Мацько О. М. Українська мова: навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2019. 462 с.
8. Пентилюк М. І. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах. Київ : Ленвіт, 2018. 400 с.
9. Пометун О. І., Пирожено Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2019. 192 с.
10. Український правопис / НАН України. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с.

Кальніцька Марія Вадимівна – здобувачка СВО бакалавра факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (спеціальність

035.01 Філологія. Українська мова та література). **Наукові інтереси:** методичні інновації сучасного уроку української мови.

Дар'я Корж
Наук. керівник – к. пед. н., доц. Сахацька В.В.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПОВОЇ РОБОТИ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В 7–8 КЛАСАХ

Анотація. У статті розглянуто проблему організації групової роботи учнів на уроках української мови у 7–8 класах. Здійснено аналіз теоретичних засад колективних форм навчальної діяльності, зокрема з позицій компетентнісного та діяльнісного підходів. Описано переваги групової роботи для формування комунікативної, соціальної та громадянської компетентностей учнів. Проаналізовано типові труднощі, що виникають у процесі групової взаємодії, та визначено методичні умови їх подолання. Подано приклади ефективної організації групової діяльності на уроках української мови в 7 та 8 класах, спрямовані на розвиток критичного мислення, співпраці, уміння аргументувати власну позицію. Стаття може бути корисною для вчителів української мови, методистів і студентів педагогічних закладів.

Ключові слова: *групова робота, українська мова, компетентнісний підхід, комунікативна компетентність, учнів 7–8 класів.*

Annotation. The article deals with the issue of organizing group work in Ukrainian language lessons for 7th–8th grade students. Theoretical foundations of collaborative learning are analyzed through the lens of competence-based and activity approaches. The author highlights the advantages of group learning for developing communicative, social, and civic competences.